

Michał Kałka (obywatelstwo: polskie)

Występujący jako Radny Gminy Poczesna.

E-mail: kalkamichal@icloud.com

Łukasz Bodanka (obywatelstwo: polskie)

E-mail: lukasz.bodanka@wolnosc.pl

Poczesna dnia 04 lipca 2025 r.

Komisja Petycji
Parlamentu Europejskiego

PETYCJA

dotycząca ograniczeniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne

Zwracam się do Szanownej Komisji jako radny Rady Gminy Poczesna, Michał Kałka, wraz z mieszkańcami Gminy Poczesna oraz osobami wspierającymi transparentność funkcjonowania Składowiska Odpadów w miejscowości Sobuczyna, gm. Poczesna, z prośbą o przeprowadzenie audytu funkcjonowania składowiska odpadów komunalnych zarządzanego przez spółkę komunalną „Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne” oraz spółkę „Sobreko”, a także o wsparcie w celu sporządzenia dokumentu „Przegląd Ekologiczny” – w trosce o bezpieczeństwo środowiska naturalnego oraz życie i zdrowie mieszkańców Gminy Poczesna.

Składowisko odpadów w miejscowości Sobuczyna, gm. Poczesna, funkcjonuje w tym miejscu od 1981 roku. Znajduje się ono 10 km od miasta Częstochowa. Od momentu powstania było sukcesywnie rozbudowywane; zastrzeżenia pojawiły się już w czasie budowy pierwszej kwatery, na którą składowano odpady niesortowane bez wykonania należytych zabezpieczeń podłoża. W latach 2000., w związku z wypełnieniem pierwszej kwatery, rozpoczęto budowę kolejnej. Mimo wdrożenia standardów UE dotyczących gospodarki odpadami przez zarządcę składowiska, uciążliwości dla okolicznych mieszkańców wzrosły. Niestety, w Polsce nie funkcjonuje ustawa odnosząca się do zawartości substancji zapachowych i mercaptanów w powietrzu, co utrudnia definiowanie zagrożenia związanego z tymi czynnikami.

W związku z planowaną rozbudową kolejnej kwatery, na której będą składowane odpady, warto również zaznaczyć iż możliwa rozbudowa Składowiska Odpadów będzie oddziaływać na strefę ochronną składowiska. Na obszarze podlegającym ochronie znajdują się duże powierzchnie łąk z rzędów Arrhenatheretalia oraz Molinietalia. Obok wymienionych typów łąk

obecne są zbiorowiska szuwarowe oraz słabo wykształcone zagajniki z młodym drzewostanem osikowym i brzoźowym (przypominające lasy łęgowe i grądy). Przedmiotem ochrony są zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) oznaczone kodem 6410. Szata roślinna jest typowa dla siedlisk wilgotnych, łąk trzęślicowych (Molinion), niżowych łąk świeżych (Arrenatherion) i terenów trawiastych. Obszar został poddany ochronie ze względu na szczególne walory łąk trzęślicowych (Molinion), które są dobrze zachowane. Skład florystyczny łąk jest typowy dla zespołu Molinietum caeruleae, który jest rzadko spotykany w Polsce w postaci klasycznej. Do jego cech charakterystycznych należą duże bogactwo florystyczne i liczny udział gatunków chronionych i rzadkich. Należą do nich: kosaciec syberyjski, mieczyk dachówkowaty, goryczka wąskolistna, sierpik barwierski oraz kukulka szerokolistna. Kukulka (storczyk) szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*) została wymieniona na liście gatunków roślin objętych ochroną częściową załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409). Mając więc na uwadze również niezwykle cenny przyrodniczo obszar, warto poznać sposób oddziaływania na środowisko naturalne i możliwe konsekwencje jego dalszej degradacji dla kolejnych pokoleń mieszkańców tego terenu.

Kluczowym działaniem mieszkańców i samorządu było zlecenie firmie „Cenia-Ekspertyzy” wykonania ekspertyzy dotyczącej oceny wpływu na zdrowie ludzi oraz stan środowiska funkcjonującego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sobuczynie przy ul. Konwaliowej 1 wraz z towarzyszącą infrastrukturą (załącznik nr 1). Samorząd na liczne wnioski mieszkańców zdecydował się zapłacić z własnych funduszy za dogłębne badania stanu środowiska, gdyż nie mógł otrzymać ich od użytkowników składowiska odpadów w takiej formie, która uspokoiła by opinię publiczną. Ekspertyzę sporządzono w 2017 roku, a jej wyniki zostały podane do wiadomości mieszkańców. Do kluczowych zagadnień umieszczonych w analizie należą:

- Liczba bakterii w powietrzu w punktach pobierania próbek (tabela 10, str. 46, ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego bakteriami, PN-89/Z-04111/02) wskazuje, iż w punktach poboru próbek P2o, P4o oraz w zabudowie mieszkaniowej P1z, P4z, P5z powietrze należy uznać za średnio zanieczyszczone bakteriami.
- W próbce gleby G2 poziom oznaczalności fenoli i kreozolu był wyższy niż dopuszczalna zawartość w glebie.
- Punkt G2 jest zanieczyszczony arsenem w warstwie powierzchniowej gleby.
- Stan powietrza atmosferycznego: stężenie mercaptanów było wyższe niż wartość odniesienia.
- Tabela 12 – liczba przekroczeń wskaźników jakości wód powierzchniowych: przekroczenia w 4 z 5 badanych parametrów.

W związku z dokonaną ekspertyzą i wskazaniem w niej szeregu negatywnych oddziaływań, zwrócono się o udostępnienie „Oceny elementów hydrobiologicznych”, wykonanej w 2017 roku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Niestety, nie została ona udostępniona stronie prowadzącej ekspertyzę.

Po zapoznaniu się z wynikami ekspertyzy samorząd oraz mieszkańcy rozpoczęli starania o zobowiązanie podmiotu prowadzącego składowisko do wykonania Przeglądu Ekologicznego zgodnie z art. 237 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – taki przegląd podmiot musi wykonać, jeśli pojawiają się okoliczności świadczące o możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko. Ostatecznie, w dniu 20.12.2024 r., Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w piśmie OE-WS-PZ.7013.300.2024 przekazał

samorządowi Gminy Poczesna informację, iż nie widzi podstaw do nakazania wykonania Przeglądu Ekologicznego podmiotom zarządzającym składowiskiem.

W związku z brakiem działań podmiotów prowadzących składowisko odpadów umożliwiających przeprowadzenie niezależnego i bezstronnego Przeglądu Ekologicznego – szczególnie w kontekście planów rozbudowy o kolejne kwatery – należy, w trosce o środowisko, uwzględnić wnioski płynące z oddziaływania obecnych składowisk i instalacji oraz dostosować procedury bądź zmodernizować istniejące instalacje tak, by ich oddziaływanie na środowisko oraz zdrowie i życie mieszkańców było jak najmniejsze. Tylko bezstronny i niezależny Przegląd Ekologiczny pozwoli określić rzeczywisty wpływ składowiska na środowisko naturalne i zdrowie mieszkańców.

W związku z powyższym wnosimy o:

- przeprowadzenie przez uprawnione jednostki szczebla UE kontroli składowiska odpadów w Sobuczynie,
- zobowiązanie podmiotu do wykonania Przeglądu Ekologicznego przez bezstronnych ekspertów, w celu oceny wpływu składowiska na środowisko naturalne oraz życie i zdrowie okolicznych mieszkańców i ogółu społeczeństwa,
- udostępnianie samorządowi Gminy Poczesna wyników wszelkich kontroli na terenie składowiska,
- podjęcie natychmiastowych działań ograniczających emisję odorów pochodzących ze składowiska,
- podjęcie działań legislacyjnych, które pozwolą na zwiększenie wysokości rekompensat finansowych dla samorządów, na których terenie zlokalizowane są takie podmioty – to głównie tam degraduje się środowisko naturalne oraz naraża mieszkańców na pogorszenie stanu zdrowia,
- prace ustawodawcze obligujące państwa członkowskie Unii Europejskiej do stworzenia ustaw odorowych dotyczących zawartości merkaptanów i substancji zapachowych w powietrzu – wszak wszyscy chcemy oddychać czystym i zdrowym powietrzem.

Jako członkowie Unii Europejskiej postawiliśmy sobie ambitne cele w zakresie ochrony środowiska naturalnego i ekologii. Nie może być tak, aby spółka komunalna lub jakakolwiek firma zajmująca się składowaniem i przetwarzaniem odpadów przez ponad 20 lat nie informowała opinii publicznej o swoim wpływie na środowisko, a mieszkańcy i lokalny samorząd byli pozbawieni możliwości wpływania na decyzje podmiotu korzystającego w tak znacznym stopniu ze wspólnego dobra, jakim jest środowisko naturalne. Zwracamy się o jak najszybsze zajęcie się przedstawionym tematem w trosce o ekologię i środowisko.

Załączniki:

- Ekspertyza oceny wpływu na środowisko „Cenia-Ekspertyzy”.
- Korespondencja dotycząca stworzenia „Przeglądu Ekologicznego” z instytucjami zajmującymi się środowiskiem.
- Dokumentacja fotograficzna.